

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัยของคณะกรรมการหมู่บ้าน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ในการศึกษาครั้งนี้ใช้คณะกรรมการหมู่บ้านจาก 17 หมู่บ้าน จำนวน 253 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว จำนวน 28 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.89 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติคือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านส่วนมากมีจำนวนหมู่บ้านละ 15 คน ยกเว้น บ้านปอภาร หมู่ที่ 14 มีจำนวน 13 คน
2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน ส่วนด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีหมู่บ้านต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา พบว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบก่อนดำเนินการตัดสินใจ รองลงมาคือ ผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลควรออกพบปะกับประชาชนในพื้นที่เป็นประจำ

4.2 ด้านการวางแผนดำเนินกิจกรรม พบว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ที่มีความถี่สูงสุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านมีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารงาน โดยทำหนังสือเชิญประชุม รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการหมู่บ้านรู้อำนาจหน้าที่ ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างภาพที่ดีแก่ประชาชน

4.3 ด้านการลงทุนและปฏิบัติงาน พบว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือผู้นำหมู่บ้านเข้าไปเป็นคณะกรรมการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ ควรจัดทำคู่มือเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้กับผู้นำหมู่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ทราบ

4.4 ด้านการติดตามและประเมินผลงาน พบว่าข้อเสนอแนะของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ที่มีความถี่สูงสุดคือ ควรมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานจากส่วนกลางมาตรวจสอบการบริการงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเน้นการตรวจสอบเป็นประจำ รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับข้อบัญญัติงบประมาณให้ประชาชนทราบ เช่นการใช้จ่าย การดำเนินการตามข้อบัญญัติ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้นำมาอภิปรายผลตาม สมมติฐานการศึกษา ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า องค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว ได้เชิญคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว เข้าร่วมประชุมกับ คณะกรรมการด้านต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ ได้ให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมในการวางแผน นโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่นการจัดงานประเพณีและวันสำคัญทางศาสนา การจัดการแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติดอยู่เสมอ และได้ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัวเพื่อให้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้มากที่สุด

ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนาธิศย์ หงษ์ทอง (2552 : 69-72) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอค้อยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินแผนงาน โครงการต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ กวีณา คำก้อน (2552 : 81-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์ (2548 : 101-103) ได้ทำการศึกษา วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาล : ศึกษากรณี เทศบาลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานเทศบาลคลองขุดอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ รัตติพร ตันย์โชติ และ นภจร อุ้นแก้ว (2550 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ประยูร จำเริญเจือ (2550 : 79-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์ (2551 : 62-63) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและเป็นรายด้าน 2 ชั้น คือ ชั้นการลงทุนและการปฏิบัติงาน และชั้นการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายด้านอีก 2 ชั้น คือ ชั้นการค้นหาปัญหาและสาเหตุ และชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 2 คณะกรรมการหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับว่ แตกต่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับว่ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีที่อยู่อาศัยต่างกันเข้าใจการอภิปรายปัญหาและมีความต้องการของชุมชนไม่เหมือนกัน และแต่ละหมู่บ้านมีทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านต่างกัน คณะกรรมการหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านมีเวลาเข้าร่วมประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลระดับว่ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน และอีกประการหนึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลระดับว่ไม่มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจึงทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีความเข้าใจไม่ตรงกัน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กวินา คำก้อน (2552 : 81-82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลตำบลห้วยผึ้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์ (2548 : 101-103) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาล : ศึกษากรณีเทศบาลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ด้านข้อมูลทั่วไปด้านอายุ การศึกษา หมู่บ้านที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส อาชีพ การพูดคุยกันในครอบครัวและช่องทางรับรู้ข่าวสารการดำเนินงานเทศบาลคลองขุด มีความสัมพันธ์

กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานเทศบาลคลองซุด แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ ชยพล โบราณมูล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการศึกษพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคามไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยูร จำเริญเจือ (2550 : 79-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในกระบวนการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีเพศ อายุ และอาชีพแตกต่างกัน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้กำหนดข้อเสนอแนะในการนำไปใช้เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆให้ประชาชนทราบก่อนดำเนินการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหาและความต้องการด้านต่าง ๆ

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิด โอกาสให้ คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้กำหนดวิธีดำเนินการในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตรงกับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อไป

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิด โอกาสให้คณะกรรมการหมู่บ้านเข้าร่วมในการดำเนินงานในด้าน โครงการ กิจกรรม ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นและวันสำคัญทางศาสนา

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสระบัว อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการติดตามและประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY